

РЕШЕНИЕ

№ 285

гр. София, 15.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на десети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Красимир Мазгалов

Членове: Силвана Гълъбова
Силвия Тачева

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Силвана Гълъбова Въззивно гражданско дело
№ 20211100507706 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ищеца „Б. ДСК“ ЕООД срещу решение от 02.04.2021 г. по гр.д. №33251/2017 г. на Софийския районен съд, III ГО, 82 състав, с което са отхвърлени предявените от жалбоподателя срещу Г.Г. Жекова установителни иски с правно основание чл.422 ал.1 ГПК вр. чл.430 ал.1 ТЗ вр. чл.138 ЗЗД и чл.430 ал.2 ТЗ вр. чл.138 ЗЗД и чл.86 ал.1 ЗЗД за следните суми: 9886,95 евро – главница; 1152,70 евро – договорна лихва за периода 24.11.2015 г. – 06.10.2016 г.; 89,86 евро – санкционираща лихва за периода 24.11.2015 г. – 06.10.2016 г.; 60,00 евро – заемни такси по договор за поръчителство от 12.02.2013 г., сключен за обезпечаване на задълженията по договор за кредит за текущо потребление от 12.02.2013 г., за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК по гр.д. №56385/2016 г. по описа на СРС, 82 състав.

В жалбата се твърди, че решението на СРС е неправилно и незаконосъобразно, тъй като е постановено в нарушение на материалния закон, съдопроизводствените правила и задължителната практика на ВКС. Сочи, че съгласно ТР №4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, обективните предели на пресъдено нещо по иск, предявен по реда на чл.422 ГПК, се разпростират относно съществуване на правото от деня на негово възникване до момента на приключване на съдебното дирене, а обективните предели на силата на пресъдено нещо, когато правото е отречено, обхваща установяване, че правото никога не е съществувало или че е съществувало от момента на неговото възникване, но се е погасило към момента на приключване на съдебното дирене. Поддържа, че съдът не следвало да съобразява факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес. Предвид изложеното, жалбоподателят моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да уважи предявените иски. Претендира разноски.

Ответникът Г. ГР. Ж. в срока за отговор по чл.263 ал.1 ГПК оспорва жалбата и моли решението на първоинстанционния съд да бъде потвърдено. Претендира разноски.

Съдът, като обсъди доводите във въззивните жалби относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Жалбата е подадена в срок и е допустима. Разгледана по същество жалбата е **основателна**.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Настоящият случай не попада в двете визирани изключения, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението само по наведените оплаквания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно, допустимо, но неправилно по следните съображения:

Производството пред СРС, 82 състав, е образуване по искова молба от „Б. ДСК“ ЕАД, с която срещу Г. ГР. Ж. се предявени установителни искове по чл.422 вр. чл.415 ал.1 ГПК за парични вземания въз основа на договор за кредит за текущо потребление от 12.02.2013 г. и договор за поръчителство от 12.02.2013 г., за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК по гр.д. №56385/2016 г. по описа на СРС, 82 състав.

Ответникът Г. ГР. Ж. в срока за отговор по чл.131 ГПК оспорва предявените искове, като твърди, че договорът за поръчителство е недействителен на основание чл.29 ЗЗД – сключен е поради измама, както и че е изтекъл 6-мес. преклузивен срок по чл.147 ал.1 ЗЗД.

От представения договор от 12.02.2013 г., се установява, че ищецът е предоставил на кредитополучателя Н.Н.С. кредит за текущо потребление в размер на сумата от 12 500,00 евро със срок на издължаване от 120 мес. С процесния договор за поръчителство от 12.02.2013 г., сключен между ответника Г. ГР. Ж. и ищецът „Б. ДСК“ ЕАД, се обезпечава изпълнението на задълженията на кредитополучателя Н.Н.С. по договора за кредит за текущо потребление при условията на солидарна отговорност към кредитора.

Неоснователно е твърдението на ответника, че процесният договор за поръчителство е недействителен на основание чл.29 ЗЗД. С оглед нормата на чл.29 ЗЗД, измамата се дефинира като умишлено въвеждане в заблуждение на едно лице с цел то да бъде мотивирано да сключи определена сделка. Умишленото предизвикване, създаване и/или поддържане у измамената страна на невярна представа относно определени обстоятелства, поддържани от другата страна, респ. трето лице могат да са елементи от фактическия състав на сделката, т.е. въвеждането в заблуждение да е относимо към съдържанието на същата, но може да е относно вида и характера и /решение №193 от 30.07.2013 г. по гр.д. №1025/2012 г., IV ГО на ВКС/. Фактическият състав на основанието предполага установяване на формирана невярна представа за действителното положение у лицето, което като страна по сделката следва да направи волеизявление за нейното сключване. Това заблуждение може да се отнася до всички нейни елементи респ. може да е насочено към мотивиране за нейното сключване. Лицето – автор на измамата, следва да съзнава действията си и тяхната насоченост респ. правните последици от тези действия, т.е. същият следва да действа умишлено. Елемент от фактическия състав е и наличието на пряка причинна връзка с това поведение, т.е. същата да е сключена с оглед измамливите действия. Ответникът не само, че не е представил никакви доказателства за наличието на поведение, довело до опорочаване волята му, а и не е изложил никакви конкретни твърдения за създаването или поддържането

на невярна представа за някакви определени обстоятелства.

На 04.05.2016 г. въззивникът е представил пред нот. С.Ф. нот. покана до кредитополучателя Н.Н.С., с която кредитодателят обявява процесния кредит за предсрочно изискуем. Видно от разписката, поканата е връчена лично на адресата на 05.06.2016 г., поради което и следва да се приеме, че това е датата на обявяване на предсрочната изискуемост. Недоказано е твърдението на ответника за по-ранно уведомяване на длъжника за настъпилата предсрочна изискуемост, като в тази връзка по делото не са ангажирани никакви доказателства.

От приетото в първоинстанционното съдебно производство заключение на ССЧЕ, което съдът кредитира напълно, се установява, че кредитът е бил обслужван редовно до 25.11.2015 г., като от 25.12.2015 г. до 07.10.2016 г. не са извършвани повече погасявания, вследствие на което са просрочени 12 мес. вноски, от които 685,99 евро за главница и 1108,41 евро за възнаградителна лихва. Вещото лице сочи още, че поради обявената предсрочна изискуемост на целия остатък от дълга към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение в СРС са дължими: 9886,95 евро - главница, 1152,73 евро - възнаградителна лихва, 23,62 евро - санкционна лихва, 66,00 евро - наказателна лихва, и такса за предсрочна изискуемост в размер на 60,00 евро. От заключението се установява още, че по информация на ищеца процесният кредит е изцяло погасен.

Правната уредба на договора за банков кредит е в ТЗ и ЗКИ, като съгласно чл.430 ал.1 ТЗ, Б.та се задължава да отпусне на заемателя парична сума за определена цел при уговорени условия и срок, а заемателят – да ползва сумата съобразно уговореното и да я върне след изтичане на срока.

В настоящия случай кредитодателят е отпуснал на кредитополучателя сума в размер на 12 500,00 евро, която е усвоена на 13.02.2013 г., съгласно заключението на ССЧЕ.

Съгласно разпоредбата на чл.121 ЗЗД, солидарност между двама длъжници възниква по силата на закона или ако е уговорена между страните. Такава може да възникне, когато лицата, поели задължението, са съдължници, както и при договор за поръчителство, но двете хипотези се различават. Солидарно създадени са лицата, които са поели задължение общо, без разграничение каква част поема всяко едно от тях. Съгласно чл.141 ал.1 ЗЗД, солидарна отговорност възниква и при договор за поръчителство – когато едно лице отговаря пред кредитора за изпълнението на задължението на длъжника, тоест когато отговаря за изпълнение на чужд дълг.

Квалификациите на правоотношенията, давани от страните, не са определящи за тях, тъй като от съществено значение за тяхната същност са само съдържателните уговорки, постигнатото съгласие и преследваните от страните цели. Съдът трябва служебно да установи вида на солидарната отговорност, според основанията за нейното възникване, за да определи спецификата на конкретните облигационни отношения и действителното съдържание на постигнатото общо съгласие. Солидарната отговорност възниква при различни видове договори /встъпване в дълг, авал, поръчителство/, поради което правата и задълженията на страните във всеки един от тези случаи са различни – възникват от различни фактически състави и е предвидена различна форма за действителност. Ето защо, страната, която се позовава на солидарна отговорност, следва да установи и докаже основанията за възникването ѝ, не е достатъчно да посочи, че такава е уговорена по принцип. Първоинстанционният съд е посочил в решението си вида на солидарната отговорност според основанията за нейното възникване – поръчителство, с което правилно е определил спецификата на конкретните облигационни правоотношения, така, както е прието в практиката на ВКС – решение №24/03.04.2013 г. по т.д. № 998/2011 г., I ТО. Ясно изразената цел на волеизявленията на поръчителя за обвързване е да отговаря за главния дълг, т.е. да обезпечи кредитора - ищец в първоинстанционното производство. Ето защо, следва да се приеме, че ответникът е поел задължение да отговаря за изпълнението на чужд

дълг, а не за свой. Следователно задължението му по договора е уговорено като поръчителство – чл.141 ал.1 ЗЗД.

Когато в договор е уговорено, че обезпечено с поръчителство задължение към кредитора /главното задължение по смисъла на чл.147 ал.1 ЗЗД/ ще се погасява на отделни погасителни вноски с различни, последователни падежи, то отделните вноски не стават автоматично сбор от отделни, периодично дължими плащания. Задължението продължава да бъде само едно и крайният срок за погасяването му е падежът на последната разсрочена вноска или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост. Поради липса на самостоятелно /извън това на главното задължение/ основание за плащане на отделните вноски, техният падеж е ирелевантен за приложението на чл.147 ал.1 ЗЗД. Предвид изложеното и доколкото разпоредбата на чл.147 ал.1 ЗЗД урежда изключение от акцесорния характер на договора за поръчителство, а и от правилото за солидарност в отношенията между поръчителя и главния длъжник, то същата не следва да се тълкува в посока към разширяване на това изключение. Посоченият в чл.147 ал.1 ЗЗД относително кратък срок на бездействие на кредитора, след изтичането на който поръчителството се прекратява по право, е обвързан от крайния момент, към който поръчителят е поел отговорност за главния дълг. Следователно, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, 6-мес. срок по чл.147 ал.1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, без значение, дали същата е предсрочно обявена /ТР №5/2019 г. на ОСКГТК на ВКС/. От това ясно следва и изводът, че в настоящия случай от същата дата – обявяването на предсрочната изискуемост с връчването на нот. покана на 05.06.2016 г., започва да тече и 6-мес. срок по чл.147 ал.1 ЗЗД, който е преклузивен, прекратява поръчителството и за него съдът следи служебно – т.4б ТР №4/2013 г. на ОСГТК на ВКС/, и ако кредиторът бездейства и не предяви иск срещу главния длъжник в рамките на този срок, с изтичането му се прекратява задължението на поръчителя за плащането на същата вноска, т.е. преклудира се отговорността му за съответната част от главното задължение. При това положение е очевидно, че не е необходимо да настъпи падежът и на последната погасителна вноска, респ. не е необходимо целият дълг да е станал изискуем, за да започне да тече 6-мес. преклузивен срок по чл.147 ал.1 ЗЗД, след като кредиторът законосъобразно е обявил предсрочната изискуемост.

В процесния случай заявлението за издаване на заповедта за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК е депозирано на 07.10.2016 г., т.е. в рамките на 6-мес. срок по чл.147 ал.1 ЗЗД, поради което настоящият въззивен състав приема за неоснователно възражението на ответника за изтичане на посочения преклузивен срок.

По делото е установено, че процесните вземания са погасени, като не е спорно, че плащането е извършено в изпълнителното производство. Ето защо, настоящият въззивен състав приема, че погасените суми не следва да се взимат предвид при постановяване на решението по спора, съгласно т.9 от ТР №4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, според което в производството по чл.422, респ. чл.415 ал.1 ГПК, съществуването на вземането по издадена заповед за изпълнение се установява към момента на приключване на съдебното дирене в исковия процес, като в това производство нормата на чл.235 ал.3 ГПК намира приложение по отношение на фактите, настъпили след подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, с изключение на факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес. Действително твърдението за погасяване на процесните вземания по реда на принудителното изпълнение е въведено за пръв път във въззивната жалба, но доколкото още в първоинстанционното производство са били налице данни за извършени плащания на задълженията по процесния договор за кредит и доколкото ответникът не оспорва фактът на извършените погасявания в резултат на проведено принудително изпълнение, то и последното следва да бъде зачетено от въззивния съд.

Поради изложеното, обжалваното решение следва да бъде отменено изцяло и вместо него вместо него да бъде постановено друго, с което предявените от ищеца срещу ответника установителни искиве бъдат уважени изцяло. С оглед изхода на делото и направеното искане на ищеца, на основание чл.78, ал.1 и ал.8 ГПК следва да се присъдят разноси в първоинстанционното производство, както следва: в заповедното производство в размер на сумата от 437,70 лв., представляваща държавна такса и сумата от 958,27 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, и в исковото производство в размер на сумата от 437,70 лв., представляваща държавна такса, сумата от 300,00 лв., представляваща депозит за вещо лице и сумата от 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, и разноси във въззивното производство в размер на сумата от 437,69 лв., представляваща държавна такса и сумата от 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение №20084975 от 02.04.2021 г., постановено по гр.д. №33251/2017 г. по описа на Софийския районен съд, ГО, 82 състав, **и вместо него постановява:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл.422 вр. чл.415 ал.1 ГПК, че **Г. ГР. Ж.**, ЕГН *****, адрес: гр. София, бул. „****“, дължи на „Б. ДСК“ ЕАД, ЕИК *****, седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, на основание чл.79 ал.1 ЗЗД вр. чл.430 ТЗ и чл.86 ЗЗД сумата от 9886,95 евро - главница по договор за кредит за текущо потребление от 12.02.2013 г. и договор за поръчителство от 12.02.2013 г., **ведно със законната лихва**, считано от 07.10.2016 г. до окончателното изплащане, сумата от 1152,70 евро - възнаградителна лихва за периода 25.12.2015 г. - 06.10.2016 г., сумата от 89,86 евро - санкционираща лихва за периода 03.09.2016 г. - 06.10.2016 г., и сумата от 60,00 евро – заемни такси, за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК по гр.д. №56385/2016 г. по описа на СРС, 82 състав.

ОСЪЖДА Г. ГР. Ж., ЕГН *****, адрес: гр. София, бул. „****“, да заплати на „Б. ДСК“ ЕАД, ЕИК *****, седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, на основание чл.78 ал.1 и ал.8 ГПК сумата от **1395,97 лв.**, представляваща разноси в заповедното производство, сумата от **837,70 лв.**, представляваща разноси в исково производство пред СРС, и сумата от **537,69 лв.**, представляваща разноси във въззивното производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____